

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi alusturvallisuuden valvonnasta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta sekä esitykseen liittyvästä valtioneuvoston asetuksesta

Johdanto

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi alusturvallisuuden valvonnasta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi alusturvallisuuden valvonnasta annettu laki, jolla kumottaisiin voimassa oleva alusturvallisuuden valvonnasta annettu laki. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Lausuntoja pyydetään myös esitykseen liittyvästä valtioneuvoston asetuksesta.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin kauppamerenkulussa käytettävien Suomen lipun alla purjehtivien alusten lippuvaltiotarkastuksista ja ro-ro-matkustaja-alusten ja suurnopeusmatkustaja-alusten tarkastuksista sekä ulkomaisten alusten satamavaltioiden tarkastuksista ja muista alusturvallisuustarkastuksista. Voimassa oleva alusturvallisuuden valvonnasta annettu laki sisältää säännöksiä erityisesti satamavaltioiden tarkastuksista ja ro-ro-matkustaja-alusten ja suurnopeusmatkustaja-alusten tarkastuksista, joiden osalta sääntelyä täsmennettäisiin uudistuksessa. Ehdotetussa laissa säädettäisiin uutena asiana lippuvaltiotarkastuksista ja pantaisiin täytäntöön päivitetty lippuvaltioidirektiivi.

Lisäksi ehdotus sisältäisi uutena kokonaisuutena muut alusturvallisuustarkastukset, joista ei ole tällä hetkellä lainsäätelyä. Luku kattaisi kotimaanliikenteessä olevien alusten alusturvallisuustarkastukset. Lisäksi luku sisältäisi merenkulun ympäristönsuojeluun liittyvät alusturvallisuustarkastukset. Lukuun ehdotetaan myös säännöksiä, jotka mahdollistaisivat valvontaviranomaiselle tapauskohtaisesti alusturvallisuustarkastuksen esimerkiksi onnettomuuden, vaaratilanteen tai muun perustellun syyn johdosta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi seuraamuksista voimassa olevaa alusturvallisuuden valvonnasta annettua lakia täsmällisemmin. Liikenne - ja viestintävirastolla olisi mahdollisuus puuttua virheelliseen toimintaan hallinnollisen seuraamusmaksun määräämisellä. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta ehdotetaan säädettäväksi sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Tausta

Laki alusturvallisuuden valvonnasta (950/1995) on tullut voimaan vuonna 1996. Alusturvallisuuden valvontalain säätämisen tarkoituksena oli vastata silloiseen kansainväliseen kehitykseen, jossa alusturvallisuuden valvonta oli laajentunut ja valvontaviranomaisten velvollisuudet ja oikeudet puuttua muun muassa ulkomaisiin aluksiin olivat lisääntyneet. Silloin katsottiin, että alusturvallisuuden valvonnasta tulee säätää lakitasoisella säädöksellä.

Alusturvallisuuden valvontalain säätämisestä on kulunut 30 vuotta, joten meriliikenne ja sen toimintaympäristö sekä merenkulun kansainvälinen sääntely ja EU:n lainsäädäntö ovat muuttuneet merkittävästi. Lisäksi lakia on muutettu sen voimaantulon jälkeen useaan kertaan, joka on tehnyt laista pirstaleisen kokonaisuuden. Tämän vuoksi lakia on tarve uudistaa siten, että lain rakenne, sääntelykokonaisuudet sekä alemman asteisten säädösten ja määräysten valtuussäännökset olisivat nykyistä selkeämmät, tarkkarajaisemmat ja johdonmukaisemmat. Asetustasoisia säännöksiä tulisi siirtää lain tasolle perustuslain edellyttämällä tavalla.

Tavoitteet

Ehdotettavan lainsäädännön tavoitteena on selkeyttää ja sujuvoittaa nykyisen lain sääntelyä, poistaa lainsäädännön tulkinnanvaraisuutta ja puutteellisuuksia sekä saattaa lainsäädäntö johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. Ehdotettavan lainsäädännön tavoitteena on myös antaa EU:n lippuvaltiodirektiiviä ja satamavaltiotarkastusdirektiiviä koskevat kansallista täytäntöönpanoa edellyttävät uudistuneet säännökset, jotka tulivat voimaan 5.1.2025 ja on pantava kansallisesti täytäntöön 6.7.2027 mennessä. Laki alusturvallisuuden valvonnasta on perusteltua antaa uutena lakina. Näin toimien ylläpidetään meriturvallisuutta, ehkäistään meriliikenteen aiheuttamaa ympäristön pilaantumista, varmistetaan määräyksien ja sääntöjen mukaiset asumistilat ja työskentelyolosuhteet aluksilla sekä varmistetaan, että alukset kokonaisuudessaan noudattavat kansainvälisiä sääntöjä ja määräyksiä.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta.

Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki:lausuntopalvelu.om@gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/2657/2025.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.lvm@gov.fi tai postitse osoitteeseen PL 31, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon

toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/2657/2025. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus LVM003:00/2025). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 24.4.2026. Ruotsinkielisestä hallituksen esityksestä on käännetty ensivaiheessa pääasiallinen sisältö ja pykälät. Ruotsinkielinen hallituksen esitys julkaistaan Lausuntopalvelussa kokonaisuudessaan 2.4.2026.

Valmistelijat

Hallitusneuvos Katja Viertävä katja.viertava@gov.fi, p. +358 295 342 612

Linkit

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM003:00/2025>

Liitteet:

[HE laeiksi alusturvallisuuden valvonnasta ja sakon täytäntöönpano.pdf](#)

[Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillsyn över fartygssäkerheten.pdf](#)

[Perustelumuistio_valtioneuvoston asetus alusturvallisuuden valvonnasta.pdf](#)

[Motiveringspromemoria_statsrådets förordning om tillsyn över fartygssäkerheten.pdf](#)

[VNA alusturvallisuuden valvonnasta.pdf](#)

[Statsrådets förordning om tillsyn över fartygssäkerheten.pdf](#)

Jakelu:

Ahvenanmaan maakunnan hallitus
American Bureau of Shipping Europe Ltd
Arctia Oy
Bureau Veritas S.A., sivuliike Suomessa
DNV Finland Oy
Elinkeinoelämän keskusliitto
FinFerries
Finnpilot Pilotage Oy
Fintraffic VTS
Huoltovarmuuskeskus
Ilmatieteen laitos
Keskuskauppakamari
Korean Register KR Hamburg GmbH, Suomen sivuliike
Kuntaliitto
Lloyd's Register EMEA
Lounais-Suomen elinvoimakeskus
Lupa- ja valvontavirasto
Maa- ja metsätalousministeriö
Meriliitto
Meriteollisuus ry
Meriturva
Nippon Kaiji Kyokai (ClassNK)
Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Onnettomuustutkintakeskus
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Rajavartiolaitos
Registro Italiano Navale Finland Oy
Satamaoperaattorit ry
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry
Suomen Konepäälystöliitto
Suomen Laivameklarit ry
Suomen Laivanpäälystöliitto ry
Suomen Luonnonsuojeluliitto
Suomen Merimies-Unioni SMU ry
Suomen Satamat ry
Suomen Varustamot ry
Suomen Vesitiet ry
Suomen ympäristökeskus SYKE
Suomen Yrittäjät
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Traficom
Tulli
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työturvallisuuskeskus
Ulkoministeriö
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Viertävä Katja
Liikenne- ja viestintäministeriö

Viertävä Katja
Liikenne- ja viestintäministeriö